

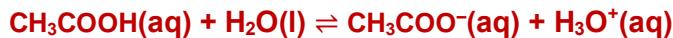
Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

- 1.** Octena kiselina (CH_3COOH) slaba je kiselina koja je u vodenoj otopini djelomično disoocirana pri čemu, uz oksonijeve, nastaju i acetatni anioni. Konstanta disocijacije octene kiseline u vodi pri 25°C iznosi $1,8 \cdot 10^{-5}$ mol dm^{-3} .

- 1.a)** Napiši jednadžbu kemijske reakcije disocijacije octene kiseline u vodenoj otopini.

Jednadžba kemijske reakcije izjednačena po masi i naboju

0,5 bodova

Za točno navedena agregacijska stanja svih sudionika

0,5 bodova

Za ispravnu strelicu

0,5 bodova

- 1.b)** Kako će se mijenjati pojedini parametri u vodenoj otopini octene kiseline koncentracije $0,100$ mol dm^{-3} pri zadanim promjenama uvjeta reakcije? Zaokruži 'poveća', 'smanji' ili 'ne mijenja' tako da sljedeće tvrdnje budu istinite.

- A) Dodatkom čiste octene kiseline koncentracija oksonijevih iona se

poveća**smanji****ne mijenja**

- B) Dodatkom čiste octene kiseline koncentracija nedisocirane octene kiseline se

poveća**smanji****ne mijenja**

- C) Dodatkom čiste octene kiseline koncentracija acetatnih iona se

poveća**smanji****ne mijenja**

- D) Dodatkom klorovodične kiseline vrijednost pH otopine se

poveća**smanji****ne mijenja**

- E) Dodatkom vode koncentracija acetatnih iona se

poveća**smanji****ne mijenja**

- F) Dodatkom natrijeva acetata konstanta disocijacije octene kiseline se

poveća**smanji****ne mijenja**

- G) Dodatkom klorovodične kiseline koncentracija nedisocirane octene kiseline se

poveća**smanji****ne mijenja**

- H) Dodatkom natrijeva hidroksida koncentracija acetatnih iona se

poveća**smanji****ne mijenja**

Za svaki točno zaokružen odgovor

8 x 0,5 = 4 boda

	ostv.	maks.
		6,5

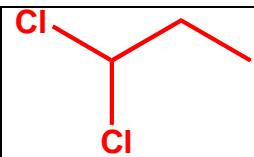
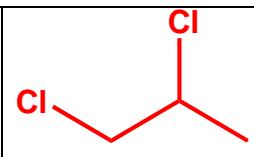
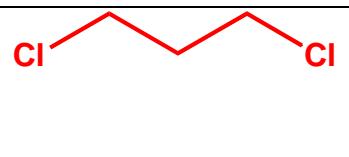
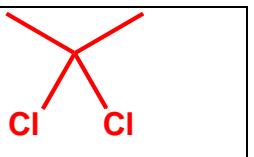
Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

2.	Za svaki od navedenih procesa napiši očekujete li da je egzoterman ili endoterman.
	2.a) taljenje sumpora endoterman
	2.b) ukapljivanje amonijaka egzoterman
	2.c) otapanje natrijeva hidroksida u vodi egzoterman
	2.d) gorenje parafina egzoterman
	2.e) kristalizacija joda iz pare (desublimacija) egzoterman
	2.f) vrenje žive endoterman
	Za svaki točan odgovor
	6 × 0,5 = 3 boda
	ostv. maks. 3

3.	Sljedeće tvrdnje označi kao točne (zaokruži slovo T) ili netočne (zaokruži slovo N).		
	A) Ravnotežna konstanta povećava se dodatkom katalizatora. T	N	N
	B) Lewisove kiseline su donori elektronskog para. T	N	N
	C) Konstanta ravnoteže ovisi o temperaturi. T	N	N
	D) Vrijednost pH vodene otopine natrijeva hidroksida koncentracije $1,0 \cdot 10^{-8}$ mol dm ⁻³ pri 25 °C manja je od 7. T	N	N
	E) Vrijednost pH vodene otopine klorovodične kiseline koncentracije $1,0 \cdot 10^{-8}$ mol dm ⁻³ pri 25 °C manja je od 7. T	N	N
	Za svaki točan odgovor	0,5 bodova	
		ostv. maks. 2,5	

4.	Nacrtaj struktturne formule i navedi sustavna imena četiri izomera molekulske formule C ₃ H ₆ Cl ₂ .			
				
	1,1-diklorpropan	1,2-diklorpropan	1,3-diklorpropan	2,2-diklorpropan
	Za točno prikazanu struktturnu formulu (priznati i točno prikazan zapis sažetom strukturnom formulom ili veznim crticama)			
	Za točno napisano ime			
	Napomena: priznati svaku ispravno napisanu sažetu struktturnu formulu (neovisno o redoslijedu i orientaciji) s 0,5 bodova.			
		4 × 0,5 bodova		ostv. maks. 4

5.	Hemoglobin, spoj koji je uzrok crvene boje krvi, sadržava željezo. Maseni je udio željeza u hemoglobinu 0,346 %, a molekula hemoglobina sadržava četiri atoma željeza. Izračunaj molarnu masu hemoglobina.			
	$w(Fe \text{ u } Hb) = m(Fe \text{ u } Hb)/m(Hb) = 4A_r(Fe)/M_r(Hb)$			
	$M_r(Hb) = 4A_r(Fe)/w(Fe \text{ u } Hb) = 4 \cdot 55,85 / 0,00346 = 64566$			
	$M(Hb) = 6,46 \cdot 10^4 \text{ g mol}^{-1} = 64,6 \text{ kg mol}^{-1}$			
	Definicija masenog udjela 0,5 bodova			
	Za izražen maseni udio željeza u jednoj molekuli 0,5 bodova			
	Za točno napisan izraz za relativnu atomsku masu* 0,5 bodova			
	Za točno izračunatu molarnu masu hemoglobina** 0,5 bodova			
	Napomene: * priznati i postupak ako se računa s molarnim masama umjesto relativnih atomskih/molekulske masa			
	** priznati svaku valjanu kombinaciju mjernog broja i jedinice, ali ne rješenje bez mjerne jedinice			
		ostv. maks. 2		

Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

- 6.** U petrologiji se naziv dolomitski vapnenac rabi za stijene koje su po sastavu smjesa kalcijeva i magnezijeva karbonata. Uzorak dolomitskog vapnenca mase 1,421 g otopljen je u suvišku sumporne kiseline, pri čemu je nastalo 383 cm^3 plina mjereno pri tlaku od 1,00 bar i temperaturi od $22,5^\circ\text{C}$. Izračunaj maseni udio magnezijeva karbonata u analiziranom uzorku dolomitskog vapnenca.

$$m(\text{uzorka}) = m(\text{CaCO}_3) + m(\text{MgCO}_3) = 1,421 \text{ g}$$

dodatkom kiseline:

$$V(\text{plina}) = V(\text{CO}_2)$$

$$n(\text{CO}_2) = n(\text{CaCO}_3) + n(\text{MgCO}_3)$$

$$n(\text{CO}_2) = p \cdot V(\text{CO}_2) / (R \cdot T)$$

$$p = 1,00 \text{ bar} = 1,00 \cdot 10^5 \text{ Pa}$$

$$T = (22,5 + 273,15) \text{ K} = 295,65 \text{ K}$$

$$n(\text{CO}_2) = 0,015582 \text{ mol}$$

$$n(\text{CaCO}_3) + n(\text{MgCO}_3) = n(\text{CO}_2) = 0,015582 \text{ mol}$$

$$m(\text{CaCO}_3) + m(\text{MgCO}_3) = n(\text{CaCO}_3) \cdot M(\text{CaCO}_3) + n(\text{MgCO}_3) \cdot M(\text{MgCO}_3) = m(\text{uzorka})$$

$$(n(\text{CO}_2) - n(\text{MgCO}_3)) \cdot M(\text{CaCO}_3) + n(\text{MgCO}_3) \cdot M(\text{MgCO}_3) = m(\text{uzorka})$$

$$n(\text{MgCO}_3) \cdot (M(\text{MgCO}_3) - M(\text{CaCO}_3)) = m(\text{uzorka}) - n(\text{CO}_2) \cdot M(\text{CaCO}_3)$$

$$n(\text{MgCO}_3) = [m(\text{uzorka}) - n(\text{CO}_2) \cdot M(\text{CaCO}_3)] / (M(\text{MgCO}_3) - M(\text{CaCO}_3))$$

$$= [n(\text{CO}_2) \cdot M(\text{CaCO}_3) - m(\text{uzorka})] / (M(\text{CaCO}_3) - M(\text{MgCO}_3))$$

$$M(\text{CaCO}_3) = 100,087 \text{ g mol}^{-1}$$

$$M(\text{MgCO}_3) = 84,31 \text{ g mol}^{-1}$$

$$M(\text{CO}_2) = 44,01 \text{ g mol}^{-1}$$

$$n(\text{MgCO}_3) = 0,008769 \text{ mol}$$

$$m(\text{MgCO}_3) = n(\text{MgCO}_3) \cdot M(\text{MgCO}_3) = 0,7393 \text{ g}$$

$$w(\text{MgCO}_3) = m(\text{MgCO}_3) / m(\text{uzorka}) = 0,5203 = 52,0 \%$$

Za točno napisanu jednadžbu reakcije MgCO_3 s kiselinom*

0,5 bodova

Za točno napisanu jednadžbu reakcije CaCO_3 s kiselinom*

0,5 bodova

Za izraz koji povezuje množinu CO_2 s volumenom

0,5 bodova

Za točno izračunatu množinu CO_2 (priznati odstupanja zbog zaokruživanja +/- 0,1%)

0,5 bodova

Za ispravno povezivanje množine CO_2 s množinama MgCO_3 i CaCO_3

0,5 bodova

Za ispravno povezivanje mase uzorka s masama MgCO_3 i CaCO_3

0,5 bodova

Za ispravno povezivanje masa MgCO_3 i CaCO_3 s odgovarajućim množinama jedinicom

0,5 bodova

Za izraz za izračun množine MgCO_3 (i/ili CaCO_3)**

0,5 bodova

Za točno izračunatu množinu MgCO_3

0,5 bodova

Za točno izračunatu masu MgCO_3

0,5 bodova

Za točno izračunat maseni udio MgCO_3 u uzorku**

0,5 bodova

$11 \times 0,5 = 5,5$ bodova

Napomene:

* priznati i zapise jednadžbi reakcija u molekulskom obliku, ali ne priznati ako su i MgCO_3 i CaCO_3 navedeni kao reaktanti s jednakim stohiometrijskim koeficijentima u jednoj 'zajedničkoj' jednadžbi reakcije (čime se unaprijed prepostavlja omjer množinâ MgCO_3 i CaCO_3).

** priznati i sve druge valjane načine rješavanja koji dovode do ispravnog rezultata.

ostv.	maks.
	5,5

Ukupno bodova na stranici 3:

ostv.	maks.
	5,5

Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

7. Neki plinoviti ugljikovodik kod potpunog izgaranja reagira s kisikom u omjeru volumenâ 1:3 (mjereno pri istim uvjetima tlaka i temperature). U jednom je pokusu taj ugljikovodik pomiješan s kisikom u omjeru volumenâ 1:3 pri temperaturi od 135 °C i atmosferskom tlaku od 1009 mbar u posudi promjenjiva volumena (cilindar s pomičnim klipom). Smjesa je zapaljena, a nakon što je reakcija okončala, produkti su ohlađeni tako da se ponovno uspostave isti uvjeti tlaka i temperature kao prije reakcije, te je izmijeren volumen plinova konačne plinske smjese. Ustanovljeno je da je volumen produkata bio jednak volumenu reaktanata.
- Odredi molekulsku formulu plinovitog ugljikovodika!

Opća formula ugljikovodika: C_xH_y ,

Ukupni volumen plina na početku pokusa

$$V(\text{početni}) = V(C_xH_y) + V(O_2)$$

$$\text{Kako je zadano } V(O_2) = 3V(C_xH_y)$$

$$V(\text{početni}) = V(C_xH_y) + 3V(C_xH_y) = 4V(C_xH_y)$$

(Početna i konačna temperatura je 135 °C – iznad vrelista vode, nastala voda je plin.)

$$V(\text{produkti}) = V(CO_2) + V(H_2O)$$

Kako je zadano $V(\text{produkti}) = V(\text{početni})$

$$V(CO_2) + V(H_2O) = V(\text{početni}) = 4V(C_xH_y)$$

Kako su prije i nakon pokusa uspostavljeni isti uvjeti tlaka i temperature, omjer volumenâ jednak je omjeru množina odnosno omjeru brojnosti.

$$(V(CO_2) + V(H_2O)) / V(C_xH_y) = [(RT/p)n(CO_2) + (RT/p)n(H_2O)] / [(RT/p)n(C_xH_y)]$$

$$= (n(CO_2) + n(H_2O)) / n(C_xH_y) = (N(CO_2) + n(H_2O)) / N(C_xH_y)$$

Iz jednadžbe reakcije: omjer brojnosti jednak je omjeru apsolutnih vrijednosti stehiometrijskih koeficijenata.

$$(N(CO_2) + n(H_2O)) / N(C_xH_y) = (|v(CO_2)| + |v(H_2O)|) / |v(C_xH_y)| = (x + y/2) / 1 = x + y/2$$

Odnosno

$$x + y/2 = (V(CO_2) + V(H_2O)) / V(C_xH_y) = V(\text{početni}) / V(C_xH_y) = 4 ; x + y/2 = 4 \quad [1]$$

Iz jednadžbe reakcije: sav utrošeni kisik je u sastavu produkata

$$n(O, \text{iz } O_2) = n(O, \text{iz } CO_2) + n(O, \text{iz } H_2O)$$

$$3 \cdot 2 \cdot \xi = x \cdot 2 \cdot \xi + y/2 \cdot 1 \cdot \xi \quad / \xi$$

$$6 = 2x + y/2$$

$$; 2x + y/2 = 6 \quad [2]$$

Uvrštavanjem x iz jednadžbe [1]

$$6 = 2 \cdot (4 - y/2) + y/2 = 8 - y/2$$

$$y/2 = 8 - 6; y = 4$$

$$x = 4 - y/2 = 2$$

Molekulsa formula ugljikovodika: C_2H_4

Prepoznavanje da su oba produkta plinovi pri zadanim uvjetima

0,5 bodova

1 bod

Uravnotežena opća jednadžba reakcije

0,5 bodova

0,5 bodova

Povezivanje volumena produkata s volumenom ugljikovodika

0,5 bodova

Povezivanje omjera volumenâ s omjerom brojnosti/množina (ili dosegom)

0,5 bodova

Jednadžba [1]

0,5 bodova

Povezivanje stehiometrijskih koeficijenata produkata i reaktanata

0,5 bodova

Jednadžba [2]

0,5 bodova

Ispravno kombiniranje jednadžbi [1] i [2]

0,5 bodova

Točna molekulsa formula ugljikovodika

0,5 bodova

Napomena: priznati i sve druge ispravne načine rješavanja.

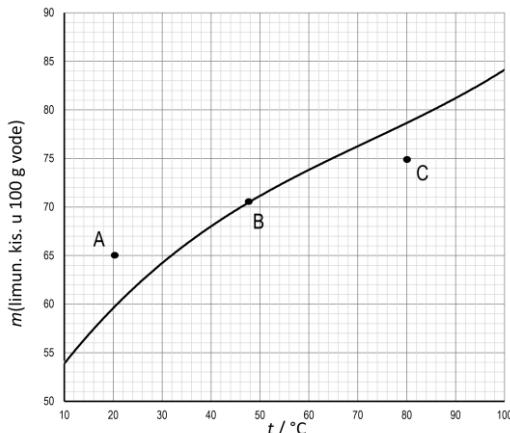
ostv.	maks.
5	

Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

- 8.** Limunska kiselina slaba je organska kiselina koja se nalazi u sastavu plodova citrusa. Dobro se otapa u vodi, a temperaturna ovisnost njezine topljivosti (iskazana kao masa limunske kiseline koja se otapa u 100 g vode) prikazana je krivuljom na sljedećem grafu. Prouči graf topljivosti pa riješi sljedeće zadatke:

- 8.a)** Napiši očekuješ li da će otapanje limunske kiseline u vodi biti egzotermno ili endoternmo.

endoternmo

0,5 bodova

- 8.b)** Na grafu su istaknute tri točke označene slovima A – C. Napiši koja od točaka odgovara nezasićenoj, koja zasićenoj, a koja prezasićenoj otopini.

točka A – prezasićena; točka B – zasićena; točka C – nezasićena

3 x 0,5 = 1,5 bodova

- 8.c)** Izračunaj maseni udio limunske kiseline u otopini koja je zasićena pri 65 °C?

Iz grafa, $m(\text{limunske kiseline u } 100 \text{ g vode}, 65 \text{ }^{\circ}\text{C}) = 75 \text{ g}^*$

0,5 bodova

$m(\text{otopine}) = m(\text{limunske kiseline}) + m(\text{vode}) = 175 \text{ g}$

0,5 bodova

$w(\text{limunske kiseline u zasićenoj otopini pri } 65 \text{ }^{\circ}\text{C}) = 75 \text{ g} / 175 \text{ g} = 0,428 = 43\%$

0,5 bodova

Očitanje iz grafa

0,5 bodova

Izračun mase otopine

0,5 bodova

Izračun masenog udjela limunske kiseline

0,5 bodova

* Napomena: priznati raspon očitanja 74 g – 76 g (i ekvivalentni raspon konačnih rješena masenog udjela).

- 8.d)** Pripravljena je otopina limunske kiseline otapanjem 50 g limunske kiseline u 200 g vode pri 20 °C. Izračunaj koliko se dodatno limunske kiseline može otopiti u toj otopini ako se ona zagrije na 80 °C.

$m(\text{limunske kiseline u } 200 \text{ g vode}, 20 \text{ }^{\circ}\text{C}) = 50 \text{ g}$

0,5 bodova

Iz grafa: $m(\text{limunske kiseline u } 100 \text{ g vode}, 80 \text{ }^{\circ}\text{C}) = 78 \text{ g}^*$

0,5 bodova

$m(\text{limunske kiseline u } 200 \text{ g vode}, 80 \text{ }^{\circ}\text{C}) = 156 \text{ g}$

0,5 bodova

$\Delta m(\text{limunske kiseline u } 200 \text{ g vode}, 80 \text{ }^{\circ}\text{C}) = m(\text{limunske kiseline u } 200 \text{ g vode}, 80 \text{ }^{\circ}\text{C}) - m(\text{limunske kiseline u } 200 \text{ g vode}, 20 \text{ }^{\circ}\text{C}) = 156 \text{ g} - 50 \text{ g} = 106 \text{ g}$

Očitanje iz grafa

0,5 bodova

Izračun mase limunske kiseline u 200 g vode u zasićenoj otopini pri 80 °C

0,5 bodova

Izračun mase limunske kiseline koju treba nadodati

0,5 bodova

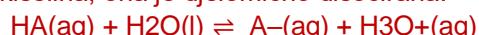
* Napomena: priznati raspon očitanja 77 g – 79 g (i ekvivalentni raspon konačnih rješena masenog udjela).

- 8.e)** Napiši hoće li se topljivost limunske kiseline povećati, smanjiti ili ostati nepromijenjena ako se otopina zakiseli sumpornom kiselinom. Obrazloži svoj odgovor.

Topljivost će se smanjiti. U zasićenoj otopini uspostavljena je ravnoteža između krutine i otopljenje limunske kiseline (HA)

ali kako je limunska kiselina slaba kiselina, ona je djelomično disociрана:

pa će zakiseljavanjem otopine (povećanje $[\text{H}_3\text{O}^+]$) koncentracija nedisociiranе kiseline rasti (pomak druge ravnoteže prema reaktantima), što će dovesti do smanjenja topljivosti (pomak prve ravnoteže prema reaktantima).

Za točan odgovor uz smisleno obrazloženje

1 bod

[Napomena: priznati svako ekvivalentno, kemijski i logički suvislo, obrazloženje.]

ostv.	maks.
6	

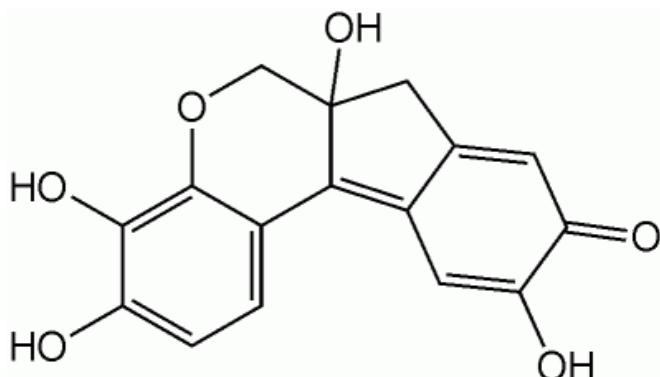
ostv.	maks.
6	

Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

- 9.** Hematein je organski spoj koji se rabi za bojenje mikroskopskih preparata te kao indikator za razne katione metalâ s kojima radi karakteristično obojene spojeve. Strukturna formula hemateina prikazana je na slici:

- 9.a)** Napiši molekulsku formulu hemateina.

$$\text{C}_{16}\text{H}_{12}\text{O}_6$$

0,5 bodova

- 9.b)** Napiši empirijsku formulu hemateina.

$$\text{C}_8\text{H}_6\text{O}_3$$

0,5 bodova

- 9.c)** Izračunaj koliki će pri 27,0 °C biti osmotski tlak otopine koja u 100 mL vode sadržava 1,20 g hemateina

$$\pi = c(\text{hematein})RT$$

$$c(\text{hematein}) = n(\text{hematein}) / V = m(\text{hematein}) / (M(\text{hematein}) \cdot V)$$

$$M(\text{hematein}) = (16A_r(\text{C}) + 12A_r(\text{H}) + 6A_r(\text{O})) \text{ g mol}^{-1} = 300,27 \text{ g mol}^{-1}$$

$$n(\text{hematein}) = 4,00 \text{ mmol}$$

$$c(\text{hematein}) = 40,0 \text{ mmol dm}^{-3} = 40,0 \text{ mol m}^{-3}$$

$$\pi = 99,7 \text{ kJ m}^{-3} = 99,7 \text{ kPa}$$

Povezivanje osmotskog tlaka i množinske koncentracije

0,5 bodova

Povezivanje množinske koncentracije i mase

0,5 bodova

Izračun molarne mase hemateina

0,5 bodova

Točna vrijednost osmotskog tlaka s odgovarajućom jedinicom

0,5 bodova

ostv.	maks.
	3

Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

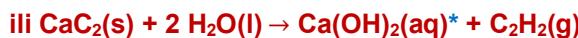
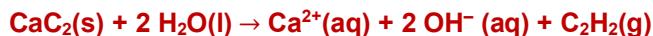
Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

10.

10.a) Napiši jednadžbe kemijskih reakcija do kojih dolazi u sljedećim procesima (označi agregacijska stanja svih sudionikâ).

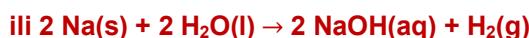
A) Otapanje kalcijeva karbida u vodi

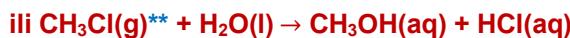
B) Otapanje fosforova(v) oksida u vodi

C) Reakcija elementarnog natrija s vodom

D) Reakcija klormetana s vodom

Za svaku jednadžbu kemijske reakcije:

- za ispravno navedene formule reaktanata i produkata
- za ispravno uravnoteženje po masi i naboju
- za točno navedena agregacijska stanja svih sudionika

0,5 bodova

0,5 bodova

0,5 bodova

4 x 1,5 bodov = 6 bodova

Ukupno

Napomene za ispravljače:

priznati sve jednadžbe napisane bilo u ionskom obliku bilo u 'molekulskom' obliku. NE PRIZNATI ako je metanol napisan kao disociran. U B i D priznati ionske oblike izjednačene bilo s (H^+) bilo s (H_3O^+)

* priznati i (s)

**priznati i druga navedena agregacijska stanja za klormetan, osim (s)

10.b) Navedi u kojima je od reakcija A – D jedan od produkata zapaljivi plin.

A i C

Za svaki točan odgovor

0,5 bodova

Ukupno

2 x 0,5 bodova = 1 bod

10.c) Navedi u kojima od reakcija A – D nastaje kisela vodena otopina.

B i D

Za svaki točan odgovor

0,5 bodova

Ukupno

2 x 0,5 bodova = 1 bod

ostv.	maks.
8	

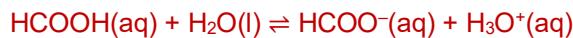
Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadatci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

11.

Izračunaj konstantu disocijacije mravlje kiseline u vodenoj otopini pri 25 °C ako je poznato da pri toj temperaturi vrijednost pH vodene otopine mravlje kiseline koncentracije 1,00 mol dm⁻³ iznosi 1,80.

$$K_a = [\text{HCOO}^-][\text{H}_3\text{O}^+] / [\text{HCOOH}]$$

$$[\text{HCOO}^-] = \Delta c_{\text{eq}}(\text{HCOO}^-) = v(\text{HCOO}^-)\xi_{\text{eq}} / V = \xi_{\text{eq}} / V$$

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = \Delta c_{\text{eq}}(\text{H}_3\text{O}^+) = v(\text{H}_3\text{O}^+)\xi_{\text{eq}} / V = \xi_{\text{eq}} / V$$

$$[\text{HCOOH}] = c_0(\text{HCOOH}) + \Delta c_{\text{eq}}(\text{HCOOH}) = c_0(\text{HCOOH}) + v(\text{HCOOH})\xi_{\text{eq}} / V = c_0(\text{HCOOH}) - \xi_{\text{eq}} / V$$

$$K_a = (\xi_{\text{eq}} / V)^2 / (c_0(\text{HCOOH}) - \xi_{\text{eq}} / V)$$

(budući da je $\xi_{\text{eq}} / V = [\text{H}_3\text{O}^+]$)

$$K_a = [\text{H}_3\text{O}^+]^2 / (c_0(\text{HCOOH}) - [\text{H}_3\text{O}^+])$$

$$\text{pH} = -\log([\text{H}_3\text{O}^+]/(\text{mol dm}^{-3}))$$

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = (10^{-\text{pH}}) \text{ mol dm}^{-3} = 1,585 \cdot 10^{-2} \text{ mol dm}^{-3}$$

$$K_a = (1,585 \cdot 10^{-2} \text{ mol dm}^{-3})^2 / (1,00 \text{ mol dm}^{-3} - 1,585 \cdot 10^{-2} \text{ mol dm}^{-3})$$

$$K_a = 2,55 \cdot 10^{-4} \text{ mol dm}^{-3}$$

Za izraz za konstantu ravnoteže

0,5 bodova

Za povezivanje ravnotežne koncentracije HCOO⁻(aq) s ravnotežnim dosegom

0,5 bodova

Za povezivanje ravnotežne koncentracije H₃O⁺(aq) s ravnotežnim dosegom

0,5 bodova

Za povezivanje ravnotežne koncentracije HCOOH(aq) s ravnotežnim dosegom

0,5 bodova

Za povezivanje ravnotežne koncentracije HCOOH(aq) s ravnotežnim dosegom

0,5 bodova

Za povezivanje konstantu ravnoteže s ravnotežnim dosegom*

0,5 bodova

Za povezivanje pH i [H₃O⁺]

0,5 bodova

Za izračun [H₃O⁺]

0,5 bodova

Za izračun K_a (s ispravnom mjernom jedinicom)**

0,5 bodova

Napomene za ispravljače:

* nije nužno da natjecatelj eksplicitno povezuje veličine s reakcijskim dosegom – priznati i ako je veza implicitna, npr. uvođenjem pomoćne varijable (poput x u značenju ξ_{eq}/V , bilo u algebarskom bilo u tabličnom prikazu, izravnim svođenjem ξ_{eq}/V na [H₃O⁺] i t.d.)

** Priznati i druge ispravne načine rješavanja.

ostv.	maks.
	4,5

- RJEŠENJA -

Županijska razina Natjecanja iz kemije u šk. god. 2024./2025.

Zadaci za 3. razred srednje škole

Zaporka: _____

1. stranica

2. stranica

3. stranica

4. stranica

5. stranica

6. stranica

7. stranica

8. stranica

Ukupni bodovi

<input type="text"/>	50
----------------------	-----------